

SLOVNÍČEK

Víte, jakou kartu nosíte v peněžence?

Debetní karta

Banky ji vydávají k běžným účtům, s její pomocí můžete nakládat se svými penězi, které máte v bance uloženy. Pokud si sjednáte, že smíte jít do minusu (takzvaný kontokorent), můžete pomocí karty disponovat i s ním.

Kreditní karta

Vydávají se k účtům, ale i samostatně – není třeba mít u dané banky konto, na něž chodí výplata. Na kreditní kartě je bezúročný období – když vyčerpané peníze vrátíte včas, nebudou vám účtovat žádné úroky. Kdo však bezúročný období nedodrží, platí úrok okolo 24 procent ročně. Banky vydávají kreditních karet podporují různými výhodami: sbírají se bonusové body, můžete si na nich snáze zvolit design karty a podobně.

Embosovaná karta

Od „obyčejné“ elektronické se pozná podle toho, že má výrazné reliéfně vytlačená písmena a číslice (jméno, číslo karty, platnost). Dříve měly embosované karty výhodu v tom, že je přijímali i menší obchodníci, kteří neměli terminál, ale takzvanou žehličku. S tou už se v Česku v podstatě nesetkáte, možná u vozidel taxislužby nebo u podobných specifických obchodníků. Pro cesty do exotických zemí však bankéři embosované karty doporučují. Tyto karty se stávají standardem – banky je vydávají už i k obyčejným účtům.

Visa nebo MasterCard

Opět platí, že v Česku je to jedno – platební terminály tu bez problémů pracují s oběma typy karet. Visa i MasterCard o sobě svorně tvrdí, že mají největší akceptační síť na světě a že nejsou lokality, kde by s přijetím jejich karet byl problém. Přesto je lepší se na cesty do ciziny vybavit oběma typy. „V některých obchodech v Rakousku a v Německu se dá například platit pouze elektronickými kartami Maestro,“ upozorňuje Tomáš Kofroň z Raiffeisenbank.

(Jol)

Obyčejná karta umí skoro tolik, co zlatá. A vyjde o dost levněji

Stříbrnou, zlatou, platinovou? Ale proč? **Hlavně pro pocit luxusu**, když ji vyndáváte z peněženky. Čtěte, co dokážou i běžné karty, které banka dává k účtu zadarmo.

Banky nabízejí svým klientům luxusní karty. Těm, kdo mají na účtu vysoké obraty či hodné uložení peněz, automaticky, ostatním za poplatek. Ten se pohybuje mezi dvěma až čtyřmi tisíci korunami za rok. Jaké výhody za to mohou zákazníci očekávat?

Po pravdě, velká sláva to není. K službám, které jsou poskytovány k běžným kartám, jsou navíc přidány benefity, jež většina lidí moc nevyužívá (nebo alespoň ne v hodnotě ceny, kterou za kartu zaplatí). Patří sem cestovní pojištění, zdarma příchod zahraniční platby, vstup do VIP salonků na letištích... Nic, bez čeho by se nedalo žít. Seznam výhod, které banky na svých webových stránkách uvádějí, je mnohem obsáhlejší, ale uzmějte – takové věci jako výběry hotovosti z bankomatů a platby u obchodníků v ČR i v zahraničí jsou samozřejmě služby.

Co umějí i běžné karty, ale ne u všech bank

Banky dávají k účtu jednu až dvě „obyčejné“ karty zadarmo. A to dokonce i ty, které neúčtují nic za vedení konta. Kromě klasického placení u obchodníka pak můžete využívat dalších služeb. Když strčíte kartu do bankomatu, lze nejen vybrat peníze, ale i vložit hotovost. Neumějí to všechny přístroje, takzvané vkladové bankomaty nabízí na některých místech Airbank, ČSOB, Era, GE Money bank a UniCredit zdarma; Česká spořitelna účtuje šest korun za vklad do vlastní banky a 40 korun za vklad do jiné. V každém případě to však vyjde levněji, než když peníze přinesete k přepážce.

Jestli jste někdy měli problém zaplatit za noviny v trafice čerstvě vybranou dvoutisícovkou, možná vás potěší, že Airbank umožňuje, abyste si zvolili výši bankovek, které vám přístroj vydá. Bohužel banka má zatím jen 37 bankomatů. V blízké budoucnosti však plánuje možnost výběru u terminálů Sazky a těch je po republice více než 6 500.

Složenyky u bankomatu? Nepohodlné, ale jde to

Většina lidí (zejména ti, kdo čekají za vámi) se shodně, že platit složen-

ku u bankomatu je zdlouhavé. Když však nemáte zrovna přístup k internetu a platba u přepážky vám přijde drahá, je to cesta. Složenku si k přístroji vezměte, budete opisovat číslo účtu, částku i variabilní symbol.

V bankomatu se také můžete podívat na to, kolik peněz vám ještě aktuálně na účtu zbývá. Banky to obvykle umožňují zdarma, za kontrolu ve vlastním bankomatu platíte jen u Komerční banky. Když si zůstatek ověřujete v bankomatu konkurence, platíte kolem 10 korun, nejdražší je Česká spořitelna, která účtuje 20 korun. Bankomaty GE Money Bank nabízejí minivýpis – k nahlédnutí je posledních 12 karetních transakcí, které si klient může vytisknout či nechat poslat jako SMS.

Vybrat si můžete vlastní motiv

Zcela bezvýznamnou službou, která však potěší, je výběr motivu na kartě. Někde nabízejí výběr z předem daných designů, jinde si můžete obrázek v elek-

Poplatky spojené s platebními kartami

	počet bankomatů	debetní karty			debetní a kreditní karty			kreditní karty		
		výběr z vlastního/cizího bankomatu	kontrola zůstatku (vlastní/cizí bankomat)	vklad hotovosti	změna PIN	roční úrok kreditní karta ¹³⁾	bezúročný období ¹²⁾	zachovávají bezúročný období při výběru z bankomatu?		
Airbank	37	0/0 či 25 Kč ¹⁾	zdarma	zdarma	0/25 Kč ¹⁾	-	-	-		
Citibank	206	4x zdarma, pak 29,90 Kč	zdarma	nelze	zdarma	22,8-29,99 %	55 dní	ne		
Česká spořitelna	1445	6/40 Kč ³⁾	0/20 Kč	6 Kč	zdarma ²⁾	23,88 %	55 dní	ne		
ČSOB	890	6/35 Kč	0/9 Kč	zdarma	0 či 50 Kč ⁴⁾	19,90 %	55 dní	ano		
Era	890	6/30 Kč	zdarma	zdarma	8 Kč	20,90 %	55 dní	ano		
Equa	0	zdarma všude	zdarma	nelze	zdarma	-	-	-		
Fio	115	0 či 9/30 Kč ⁵⁾	0/9 Kč	nelze	20 Kč	-	-	-		
GE Money Bank	660	0 či 15/40 Kč ¹⁵⁾	0/10 Kč	zdarma	0/49 Kč ⁶⁾	20,28-30%	50 dní	ne		
Komerční banka	700	9/39 Kč ⁷⁾	2,5/10 Kč	9 Kč	50 Kč	19,90-22,90 %	45 dní	ano		
LBBW	0	6,5 Kč všude	6/6 Kč	nelze	nelze	18,48 %	50 dní	ne		
Raiffeisenbank	150	0 či 9,9/9,9 Kč ⁸⁾	zdarma	nelze	39 Kč	17 % či 22,5 %	50 dní	ne		
UniCredit	179	0 či 5/30 Kč ¹⁴⁾	zdarma	zdarma	zdarma	23,40 %	45 dní	ne		
Volksbank	27	5/10 z ČSOB/37 Kč	zdarma	nelze	nelze	19,10 %	45 dní	ne		
Zuno	150 ⁹⁾	0 či 18/28 Kč ¹¹⁾	zdarma	nelze	nelze ¹⁰⁾	20,99 %	55 dní	ano		

1) služby zdarma mají klienti, kteří využívají Velký tarif za 150 korun měsíčně
2) do konce roku zdarma, pak 6 korun
3) v rámci balíčku lze volit službu výběr z bankomatu zdarma
4) poplatek 50 korun u karet Visa electron
5) prvních 10 výběrů z vlastního bankomatu je zdarma; u výběrů z cizího bankomatu za 4 000 Kč zaplacených kartou = 1 výběr zdarma (lze využít 5x v měsíci)

6) poplatek platí u studentských účtů a u účtu Start
7) za každou platbu u obchodníka jeden výběr z vlastního bankomatu zdarma
8) první dva výběry z vlastního bankomatu zdarma, pak účtují poplatek
9) využívá bankomaty Raiffeisenbank
10) do deseti dní zdarma vydají novou kartu
11) první výběr v měsíci zdarma

12) uváděné období je „až“, záleží na tom, který den v měsíci klient kartu využil
13) sazby mohou být rozdílné u různých typů karet, pak uvádíme rozpětí
14) dle balíčku výběry ve vlastním bankomatu zdarma, u cizích první výběr zdarma
15) u účtu Start výběr z vlastního bankomatu 15 Kč, ostatní typy účtů zdarma

První karta v Česku byla v podstatě jen průkazkou do banky

Záliba v kartách
Odmala sbíral, co se dalo: odznaky, známky... Pak byl na stáži v Rakousku a k účtu dostal první platební kartu. Začala vznikat jeho dnešní sbírka...

Někdo má platební karty v peněžence, jiný je nosí v šanonu, přesněji řečeno ve dvou. Do té druhé skupiny patří Dušan Jílek. Má totiž ojedinelou sbírku platebních karet.

Jaké karty vlastně sbíráte?

Platební, je jedno, zda kreditní, nebo debetní. Ani nemusí být od bank – mám tu třeba karty, které vydaly splátkové společnosti. První karta, kterou jsem měl, byla z Rakouska. Ale rozhodl jsem se sbírku omezit jen na karty vydané bankami na území České republiky. Tak mám šanci, že sbírka bude kompletní. Kdybych sbíral cokoli, bylo by to nekonečné...

A je vaše sbírka kompletní?

Jsem asi v polovině. Mám 450 karet a je to 400 designových vzorů. Ty nejstarší karty už budu jen těžko shánět, snad jen kdyby je měl někdo v šuplíku na památku a poslal mi je...

To by se lidé asi báli možného zneužití, ne?

Karta už není platná, takže ji zneu-

žít nejde. Ale není problém pro bezpečnost obyčejnou kancelářskou děrovačku procvaknout magnetický proužek a čip, jde to snadno.

Od kdy byly vlastně karty v Česku vydávány?

Nejstarší karta, kterou mám, byla z dob socialismu a byla vydaná k tuzexovému účtu. Měla sice tvar a materiál dnešní karty a dokonce i magnetický proužek, ale ten nefungoval. Byla vlastně jen průkazkou k přepážce do banky.

První opravdové karty vydala Česká státní spořitelna už někdy v roce 1988, první bankomat tu byl ještě před revolucí. Když se podíváte, byly na nich všechny údaje – číslo karty, číslo účtu, rodné číslo i podpis klienta vepředu na kartě. To už by dnes nebylo možné.

Ty první karty, které tu máte, jsou takové smutné...

Zpočátku byly karty opravdu designově velmi jednoduché. Jedna barva, logo. První, kdo zavedl na karty obrázky, byla Komerční banka a byl to tehdy hodně komentovaný

krok. Delfini a historické plachetnice mnozí považovali za infantilní nápad, přý okolo toho bylo dost hádání.

Máte ještě nějaké zajímavosti?

Jsou tu karty, které měly fungovat na malé platby jako elektronické peněženky – bez zadávání PIN. Před lety ta technologie zapadla, asi to bylo i tím, že existovaly dva systémy, které nebyly navzájem kompatibilní. A vidíte, dnes fungují zcela běžně takzvané bezkontaktní platby.

Vidím na kartách různá jména – kde všude je získáváte?

Od kamarádů – když jim dojde platnost, jsou už naučení, že kartu nemají stříhat a likvidovat, ale mají mi ji přinést. Některé karty mám přímo z bank, kde jsem vprosil vzory nových designů.

Jak si karty třídíte?

Podle abecedních názvů bank. Mám tu karty finančních ústavů, které dnes již neexistují. V rámci banky pak třídím podle karetní asociace, na elektronické a embo-

tronické podobě dodat sami. Můžete si tak dát na kartu rodnou fotku, přírodní motiv či domácího mazlíčka. To umožňují Česká spořitelna, ČSOB a Komerční banka. Za výběr vlastního motivu se platí, Komerční banka účtuje 99 korun ročně, Česká spořitelna 190 korun na dobu životnosti karty a ČSOB 200 korun jednorázově (novou kartu pak vydají se stejným motivem).

Nemusíte se spokojit s přiděleným PIN

Může se stát, že vám banka přidělila bezpečnostní kód PIN, který vám nevyhovuje. V tom případě si ho u některých bank můžete změnit za číslo, které si budete lépe pamatovat (nevolte však obligátní kombinaci 1234 ani rok svého narození, to je málo bezpečné zajištění). Mnohé banky nabízejí změnu PIN zdarma, když účtují poplatek, nepřevyšuje 50 korun – viz údaje v tabulce. Jiný PIN zadarmo nabízí do konce roku Česká spořitelna, pak bude poplatek šest korun. Kód se rozhodně vyplácí změnit, pokud máte pocit, že se na vás někdo díval u pokladny, když jste ho zadávali na terminálu.

V LBBW, Volksbank a Zuno klienti s požadavkem na změnu PIN neuspějí, Zuno ale dokáže vystavit zdarma novou kartu, kterou zákazník obdrží do 10 dní. (Jol)